

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 704/2015-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Česká republika, zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Pekárom, Advokátska kancelária, Krížna 44, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 171/96 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 171/96 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ], aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Dunajská Streda p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 522,79 € (slovom päťstodvadsaťdva eur a sedemdesiatdeväť centov), ktorú je Okresný súd Dunajská Streda povinný vyplatiť na účet JUDr. Miroslava Pekára, Advokátska kancelária, Krížna 44, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 704/2015-11 z 29. októbra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 171/96 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. K skutkovému stavu sťažovateľka uviedla najmä, že:

„(...) Sťažovateľ je fyzická osoba, občan ČR, v procesnom postavení žalovanej v II. rade. (...)

Predmetom súdneho konania je uplatnený nárok žalobcov plnenie, a to tzv. škodový nárok za bezdôvodné užívanie nehnuteľnosti ako aj žalobcami uplatnené nájomné. Žaloba bola podaná ešte voči právnej predchodkyňi sťažovateľky, ktorá v priebehu konania zomrela, a na jej miesto vstúpili súčasní žalovaní. Úvodom si ďalej dovoľujeme zdôrazniť, že sťažovateľka je v konaní z dôvodu nepriaznivých zdravotných okolností (onkologické

ochorenie) ako aj sociálneho postavenia (invalidná dôchodkyňa) oslobodená od platenia poplatkov, súčasne má vo veci ustanoveného právneho zástupcu.“

Sťažovateľka ďalej uviedla „*stručný prierez konaním*“ a dodala, že:

„Z priebehu súdneho konania je zrejmé, že za 18 rokov trvania sporu súd meritórne neprejednal vôbec nič!!! Vo veci bolo konanie 2x prerušené, z toho 1x nedôvodne, súčasne súd vo veci vydal najmä v roku 2009 viaceré procesné uznesenia týkajúce sa zmeny petitu, či doplnenia dokazovania. Z meritórneho hľadiska je spor de facto na úrovni roku 1996!“

Vo vzťahu ku kritériám pri posudzovaní otázky, či v napadnutom súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, sťažovateľka poukázala na to, že:

„1. Právna a faktická zložitost' veci

Predmetom žalobného návrhu je vymáhanie peňažnej pohľadávky - náhrada škody ako aj nájomné pri užívaní nehnuteľnosti. Ide o právnu problematiku, ktorá patrí do bežnej rozhodovacej činnosti súdov, z hľadiska zložitosti, je túto problematiku možné označiť za ľahkú.

Po skutkovej stránke súd až v roku 2012 nariadil vo veci znalecké dokazovanie pre účely zisťovania výšky (nie základu nároku), následne v roku 2014 (posledný úkon) došlo k zmene v osobe znalca.

2. Správanie sa účastníka konania:

Sťažovateľka od začiatku konania postupuje vo veci aktívne, včasne reaguje na výzvy súdu.

3. Postup samotného súdu:

(...) V danom prípade došlo k porušeniu základného práva účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov neefektívnou a nesústredenou činnosťou ako aj úplnou nečinnosťou súdu v konaní. Neefektívna a nesústredená činnosť pretrváva až do dnešného dňa je zrejmá z obsahu spisu a z stručného popisu priebehu konania.

Je zrejmé, že po dobu 18 rokov nebola vec riadne meritórne prejednaná a súčasne nebolo vo veci ani 1x aspoň na úrovni prvého stupňa rozhodnuté.

Súd po podaní žalobného návrhu z roku 1996, svojim uznesením zo dňa 26.5.2003, čiže po siedmich rokoch konanie vo veci prerušil, a to z dôvodu súvisiaceho konania vedeného pod č.k. 4C/204/1996 o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam.

Sťažovateľke nie je zrejmé, ako meritórne konal súd v priebehu prvých siedmych rokov trvania sporu (pravdepodobne nijak) a nie je jej zrejmé, prečo vôbec došlo k prerušeniu konania, a prečo až po 7 rokoch! Je nutné zdôrazniť, že v danom čase bola na strane žalovanej matka sťažovateľky, ktorá medzičasom dňa 5.6.2006 zomrela, a na ktorej mieste na strane žalovaných vstúpila sťažovateľka.

Uznesením zo dňa 9.12.2008 súd pokračoval v konaní, pričom od roku 2008, resp. 2009, t.j. za obdobie ďalších 5 rokov sa vec meritórne žiadnym spôsobom nepohla ďalej, odhliadnuc od vecných vyjadrení účastníkov konania.

Ako sme už uviedli vyššie, súd v období od roku 2008 rozhodol len o zmene petitu, opätovne prerušil konanie (zrušené krajským súdom), rozhodol o spojení vecí a nakoniec nariadil znalecké dokazovanie. To je v priebehu 5 rokov, niekoľko jednoduchých procesných a nemeritórnych súdnych uznesení.

(...) Celková dĺžka konania - neprimeraná doba konania. Primerané zadostučinenie

(...) Máme za to, že je nesporné, že činnosť súdu prvého stupňa je počas 18 rokov trvania súdneho konania poznačená jednak absolútnou nečinnosťou, prípadne činnosťou, ktorá bola nesústredená a neefektívna a nevedla k odstráneniu právnej neistoty v postavení sťažovateľa.

Sťažovateľka v prípade vyslovenia porušenia jeho práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd žiada zároveň o priznanie primeraného zadostučinenia vo výške 9.000 €.

Dôvodom žiadosti o priznanie primeraného zadostučinenia je

- predovšetkým samotná skutočnosť porušenia práva sťažovateľa pokiaľ toto porušenie bude vyslovené

- extrémne neprimeraná dĺžka súdneho konania 18 rokov

- postup súdu, ktorý je v mnohých obdobiach poznačený úplnou nečinnosťou, inak neefektívnou a nesústredenou činnosťou

- neistota v právnom postavení sťažovateľky umocnená zdravotným stavom (onkologickým ochorením)

- vec nie je právne zložitá, napriek tomu sa spor po 18 rokoch nachádza stále na začiatku, v konaní nenastal vôbec žiaden vecný progres

- navyše sťažovateľka ako vyplýva z obsahu spisu je dlhodobo onkologicky liečená.“

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Dunajskej Strede v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/171/1996 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Dunajskej Strede sa prikazuje, aby v konaní vedenom 9C/171/1996 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 9.000 €, ktoré je Okresný súd Dunajská Streda povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia(...)

4. Sťažovateľovi priznáva úhradu trov konania v sume 340,89 €, ktoré je Okresný súd Dunajská Streda povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Miroslava Pekára(...) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. (...)

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 815/2015 zo 4. marca 2016 (ku ktorému bola pripojená aj chronológia úkonov vykonaných v napadnutom konaní, tabuľkový prehľad zaťaženia okresných súdov na jedného sudcu, ako aj vyjadrenie zákonnej sudkyne) a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 5. apríla 2016.

3.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„(...) 1. Skutková a právna zložitost' sporu.

Predmetom konania boli pôvodne štyri nároky a to vypratanie nehnuteľnosti, uloženie zákazu ich užívania, úhrada dlžného nájomného a náhrada škody. Postupne

v priebehu konania bolo konanie o niektorých nárokoch zastavené a predmetom sporu zostala náhrada škody za užívanie nehnuteľnosti. Právne aj skutkovo ide o stredne zložitú vec. Výšku škody je totiž možné posúdiť len na základe znaleckého dokazovania, pretože ide o otázku vyžadujúcu si odborné znalosti zo stavebníctva a oceňovania. Bez znaleckého dokazovania, bez potrebného výsluchu svedkov, bez listín preukazujúcich vlastníctvo a dôkazov preukazujúcich užívanie nehnuteľností, stav nehnuteľností a existenciu škody nebolo ani nie je možné rozhodnúť. Okrem toho skutková zložitosť veci spočíva aj v tom, že otázka vlastníctva nehnuteľností, ktorých sa spor týka, nemohla byť riešená v tomto konaní ako predbežná otázka, pretože bola riešená ako vec sama v osobitnom konaní. Preto bolo potrebné vyčkať na právoplatné rozhodnutie o tejto otázke.

2. Uvedenie všetkých procesných úkonov vo veci od podania návrhu na začatie konania dosiaľ.

Všetky procesné úkony sú uvedené v prílohe, ktorá je súčasťou tohto vyjadrenia. Ako druhú prílohu prikladám aj vyjadrenie zákonnej sudkyne.

3. Prekážky postupu konania podľa ust. § 107 a nasl. Obč. zák.

Vzhľadom na predmet konania, musel súd v konaní riešiť a posudzovať aj otázku vlastníctva nehnuteľností, ktorých sa vypratanie, zákaz užívania, zaplatenie nájomného a náhrada škody sa týka. Túto však nemohol riešiť ako otázku predbežnú v rámci tohto konania, pretože bola predmetom osobitného konania o určenie vlastníctva, ktoré bolo na tunajšom súde vedené pod č. k. 4C/204/1996. Z tohto dôvodu bolo nutné vyčkať na právoplatné rozhodnutie o určení vlastníctva v tom konaní vedenom. Boli tak naplnené podmienky na prerušenie tohto konania. Z tohto dôvodu nebolo možné vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k rozhodnutiu o veci samej. Ide o obdobie od 10.04.2007, kedy na pojednávaní bolo konštatované prerušenie konania až do 09.12.2008, kedy bolo vydané uznesenie o pokračovaní v konaní, pretože konanie vo veci tunajšieho súdu 4C/204/1996 bolo v tom čase už právoplatne skončené. Zodpovedá skutočnosti, že k vydaniu uznesenia o prerušení konania došlo až uznesením zo dňa 26.05.2003, teda asi 7 rokov od začatia konania ako to uvádza aj sťažovateľka vo svojej sťažnosti. V tomto smere je však zároveň nutné uviesť a vyplýva to aj z obsahu súdneho spisu, že aj do dňa vydania uznesenia o prerušení konania súd konal ako keby bolo konanie prerušené uznesením, ako to vyplýva najmä zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 10.04.2007 kedy konštatoval prerušenie konania.

Preto uvedené obdobie nie je možné považovať za nečinnosť súdu. V čase prerušenia konania totiž súd nemôže vykonávať žiadne úkony, ktorými by mohol rozhodnúť o veci samej.

4. Prietahy, ktoré podľa názoru súdu spôsobili sťažovateľka.

Nemožno tvrdiť, že by sťažovateľka bola v konaní spôsobilá prietahy. Faktom však je, že sťažovateľka je právnou nástupkyňou pôvodnej odporkyne, ktorá zomrela v roku 2006, pričom o tejto skutočnosti sa súd dozvedel až z podania navrhovateľov zo dňa 11.02.2009 a až v tom čase sa mohol vysporiadať s právnym nástupníctvom sťažovateľky ako dedičky.

5. Prietahy, ktoré boli spôsobené súdom, ak pripúšťa, že k nim došlo. Súd nepripúšťa, že v konaní došlo z jeho strany k prietahom.

6. Záver, či zistenie prietahov považujeme za zbytočné prietahy.

Vzhľadom na konštatáciu, že v konaní zo strany súdu nedošlo k prietahom, nie je možné ustáliť záver, že by v konaní boli zbytočné prietahy súdu.

7. Iné okolnosti, ktoré mali vplyv na prietahy v konaní, okrem zaťaženia súdov a organizácie práce.

Ako bolo uvedené vyššie, predmetom konania boli pôvodne štyri nároky. Ide o vec po skutkovej aj právnej stránke stredne zložitú. Navrhovatelia v konaní opakovane podávali návrhy o zmenu návrhu, o ktorých bolo potrebné konať a rozhodovať. Opakovane bolo potrebné rozhodovať o ich návrhoch o čiastočnom zastavení konania. Bolo potrebné odstraňovať vady návrhu, vady plnomocenstva navrhovateľky v 2/ rade pre navrhovateľa v 1/ rade. Opakovane bolo potrebné konať a rozhodovať o námietke zaujatosti vznesených navrhovateľmi a za tým účelom spis opakovane predkladať na rozhodnutia nariadenému súdu. Okrem toho bolo potrebné spis predložiť na rozhodnutie aj dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní proti uzneseniu krajského súdu o nevyhlúčení zákonnej sudkyne. Spis musel byť predložený odvolaciemu súdu aj v dôsledku odvolania proti uzneseniu súdu o zaplatení súdneho poplatku za rozšírený návrh. Bolo potrebné konať a rozhodovať o ustanovení zástupcu odporkyni. Navrhovatelia podali proti uzneseniu o nariadení znaleckého dokazovania odvolania, v dôsledku čoho musel byť spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie. Vyššie uvedené procesné návrhy účastníkov, najmä zo strany navrhovateľov teda mali v nemalej miere tiež svoj dopad na dĺžku konania. O každom

z týchto bolo potrebné rozhodnúť, pričom o niektorých aj v rámci odvolacieho konania, keďže boli podané odvolania. Ide o právo účastníka takéto návrhy podávať, ale zákonite nutnosť rozhodovať o nich, si vyžaduje plynutie času. Pri uzneseniach, kde je prípustné odvolanie aj plynutie odvolacej lehoty. Tieto úkony účastníkov nemožno definovať ako prieťahy, ktoré spôsobili, lebo realizovali svoje procesné práva, ale mali dopad na dĺžku konania. Preto ich je nutné charakterizovať ako iné okolnosti, ktoré mali vplyv na dĺžku konania.

Obdobia, čo bol spis v dôsledku podaných opravných prostriedkov predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie, nemožno považovať za nečinnosť súdu. Spis musel byť predložený a o odvolaniach muselo byť rozhodnúť skôr, než by súd v konaní pokračoval.

Ako bolo uvedené v bode 3 tohto vyjadrenia, nutné bolo prerušenie konania v čase od roku 1997 až do roku 2008, keď toto obdobie nie je možné považovať za nečinnosť súdu. Zároveň však aj toto malo svoj vplyv na dĺžku konania.

Výšku škody v konaní je možné ustáliť až po zadovážení znaleckého posudku znalcom zodpovedajúceho odvetvia - stavebníctvo a oceňovanie. Za tým účelom bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie. V konaní bolo potrebné postupne ustanoviť až tri znalkyne, keďže prvé dve postupne odmietli vypracovať znalecký posudok, či už zo zdravotných dôvodov alebo z dodatočne tvrdeného dôvodu, že nemá na to oprávnenie. V poradí až tretia znalkyňa vypracovala znalecký posudok. Aj táto však tak urobila až po opakovaných urgenciách zo strany súdu, pričom svoje omeškanie preukázala aj dočasnou jej práceneschopnosťou. Vzhľadom na nejasnosti o tom, znalec akého odboru by mal vypracovať znalecký posudok, bolo potrebné dožiadať aj MS SR. Zo strany súdu boli vykonávané úkony smerujúce k predloženiu znaleckého posudku, opakované urgencie, zmena osoby znalcov.

Na základe uvedeného preto sťažnosť sťažovateľky nemožno považovať za dôvodnú. Za nedôvodnú je potom nutné považovať aj časť sťažnosti týkajúcej sa priznania nemajetkovej ujmy sťažovateľke.

Ak by prípadne nárok sťažovateľky na nemajetkovú ujmu bol v konaní posúdený ako dôvodný, navrhujem s poukazom na rozhodnutie IV. ÚS 471/2012 prihliadnúť na niekoľkoročnú nadmernú zaťaženosť tunajšieho súdu, ktorý opakovane už viac rokov patrí medzi súdy najviac zaťažené, medzi súdy s najvyšším nápadom na jedného sudcu ako na

okolnosť hodnú osobitného zreteľa pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadostučinenia. V prílohe pripájam dve tabuľky o prehľade nápadu a zaťažnosti tunajšieho súdu.

Zároveň týmto vyslovujem svoj súhlas s tým, aby s poukazom na ust. § 30 ods. 2/ zák. NR SR č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o sťažnosti, pretože od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. (...)

3.2 Zákonná sudkyňa popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci, pričom postup súdu uviedla v piatich charakteristických obdobiach a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Navrhovatelia v predmetnej veci sa domáhajú viacerých nárokov pričom ich vlastnícke právo bytu bolo (je) spochybnené, hoci konanie vedené pod sp. zn. 4C/204/1996 je právoplatne ukončené avšak je podaný nový návrh ohľadne určenia ich vlastníctva k predmetnému bytu pod č. k. 10C/62/2011. V uvedenom prípade však ide o skutkovo a právne zložitú vec, preto s tým je podmienená zložitosť aj tejto veci. Predmetné konanie bolo prerušené od 26.05.2003 do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 4C/204/1996, t. j. do 10.11.2008. V priebehu prerušenia konania sa priebežne sledoval stav konania 4C/204/1996 za účelom, zistenia, či dôvody prerušenia naďalej trvajú.

(...) Prekážkou postupu konania bolo:

Prerušenie konania z dôvodu určenia vlastníckeho vzťahu k sporným nehnuteľnostiam a to do právoplatného skončenia veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 4C/204/1996 ako aj opätovné nariadenia znaleckých dokazovaní 2x po sebe vrátení spisu od znalkyň z rôznych dôvodov, napriek tomu, že znalkyne súhlasili s vypracovaním znaleckého posudku, následne požiadali aj o predĺženie lehoty a po určitom odstupe času vrátili spis.

Prieťahy ktoré spôsobuje sťažovateľka:

Vec napadla na tunajší súd 30.09.1996 v čase, keď ešte matka odporkyne v 2. rade žila. V osobe odporkyni v 2. rade ide o blízku osobu, dcéru odporkyni, u ktorej môžeme

predpokladať, že o predmetnom spore mala vedomosť od svojej matky neb. ■■■■■
■■■■■ zomr. 05.06.2006. Vzhľadom na dedičku po poručiteľke predpokladá sa, že mala vedomosť o predmete sporu, ako aj o platobnej disciplíne svojej neb. matky, čo do uhrádzania nájomného za užívanie spornej nehnuteľnosti. Jej povinnosťou bolo oznámiť úmrtie svojej matky, o ktorej skutočnosti sa súd dozvedel až v roku 2009 z podania keď navrhovatelia navrhli spojiť veci vedené na tunajšom súde dňa 11.02.2009. Súd poukazuje na to, že o priebehu sporu mala vedomosť nielen od času, kedy vstúpila do konania ale keď jej boli zaslané písomnosti, ale aj z konania, kedy ako dedičia vypratali spornú nehnuteľnosť (30.09.2007). Teda mala vedomosť o tom, že jej neb. matka neuhrádzala nájomné za užívanie spornej nehnuteľnosti.

Prieťahy, ktoré boli spôsobené súdom ak sa pripúšťa, že k nim došlo:

Súd nepripúšťa, že by došlo zo strany súdu k prieťahom, nakoľko navrhovatelia sú tí, ktorí v prvom rade sa pričínili o predĺženie tejto doby a zohľadňujúc aj konkrétne okolnosti tohto prípadu, nakoľko samotní navrhovatelia si boli vedomí prekážky postupu konania, ktorá spočívala v súbežnom prebiehajúcim konaní vedenom pod sp. zn. 4C/204/1996 od výsledku, ktorého záviselo rozhodovanie sporu vedeného pod sp. zn.9C/171/1996.

Na doterajší priebeh konania mali vplyv aj úkony, resp. správanie navrhovateľov, ktoré značnou mierou prispelo k predĺženiu konania v danej veci.

Žiadne zaznamenané zbytočné prieťahy zo strany súdu neboli v spise zistené. “(...)“

3.3 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu a zákonnej sudkyne v posudzovanom konaní zaujal toto stanovisko:

«Ako splnomocnený právny zástupca sťažovateľky zasielam nasledovné vyjadrenie k stanovisku tak predsedu OS DS ako aj k stanovisku konajúcej sudkyne.

I. Stanovisko/Vyjadrenie sudkyne JUDr. Alice Vörösovej

1. Konajúca sudkyňa vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti, napriek aktuálne takmer 20 ročnému trvaniu sporu konštatuje

- cit. „súd nepripúšťa, že by došlo zo strany súdu k prieťahom, nakoľko navrhovatelia sú tí, ktorí sa v prvom rade pričínili o predĺženie tejto doby“

- konajúca sudkyňa zároveň poukázala na prekážku, ktorá spočívala vo vyriešení prejudiciálnej otázky vedenej v konaní 4C/204/1996.

Samotný súd teda konštatoval dve základné prekážky postupu v jeho konaní, a to postup navrhovateľov, ako aj prebiehajúce súdne konanie 4C/204/1996.

2. Konajúca sudkyňa ďalej vytkla sťažovateľke, že táto napriek smrti svojej mamy -pôvodnej odporkyne, zomrelej dňa 5.6.2006, neoznámila súdu svoje právne nástupníctvo aj keď podľa názoru súdu išlo o povinnosť navrhovateľky, ktorá bezpochyby ako dcéra mala vedomosť o prebiehajúcom spore!

Z hľadiska tohto vyjadrenia konajúcej sudkyne je potrebné jasne uviesť, že:

- nám nie je známa hmotnoprávna, či procesná povinnosť stanovená zákonom, ktorá by právnenému nástupcovi na strane žalovaných (t. z. pri pasívnom spore) ukladala povinnosť, doslova prihlásiť sa do konania, resp. oznámiť svoje právne nástupníctvo

- je potrebné zdôrazniť, čo mimochodom vyplýva z podrobnej chronológie veci predloženej súdom, že súd bol už v čase smrti právnej predchodkyne sťažovateľky v roku 2006 vo veci nečinný, a konať začal až koncom roka 2008, resp. začiatkom roka 2009, kedy v marci 2009 pripustil zmenu na strane odporcov z dôvodu smrti pôvodnej odporkyne. Čiže akékoľvek vytknutie údajného porušenia povinnosti sťažovateľke je evidentne účelové, pričom „neoznámenie právneho nástupníctva“ mohlo mať dopad na trvanie sporu maximálne v trvaní od 9.12.2008, kedy súd rozhodol o pokračovaní v konaní do 11.2.2009, kedy bolo súdu zo strany navrhovateľov oznámené úmrtie pôvodnej odporkyne, t. j. celkovo ide o dobu ani nie dva mesiace oproti 20 rokom trvania sporu!

- konajúca sudkyňa ďalej v nadväznosti na „nečinnosť“ sťažovateľky uviedla, že sťažovateľka cit. „mala vedomosť o priebehu sporu“. Uvedené uvádza konajúca sudkyňa nepochopiteľne v nadväznosti na chronológiu úkonov, str. 5 posledný záznam, kde je uvedené, že sťažovateľka listom zo dňa 5.3.2009 súdu uviedla, že cit. sa k veci nevie vyjadriť, nakoľko v ČR trvale býva od roku 1988“. Máme za to, že subjektívny dojem sudkyne smerujúci k tomu, že sťažovateľka mala o konaní vedieť a oznámiť smrť svojej mamy, nie je v danom prípade na mieste, nejde o vecný záver, len o akési ospravedlnenie nečinnosti.

3. Konajúca sudkyňa ďalej vo svojom vyjadrení, rozdelila činnosť súdu fakticky na 5 období, kde popisuje ako súd konal, resp. nekonal a z akého dôvodu.

V tomto smere je nutné zjednodušiť pohľad na činnosť resp. nečinnosť súdu, pričom je zrejmé, že

- súd od podania žaloby t. j. od 30.09.1996 do prerušenia konania 26.5.2003 fakticky nekonal.

Je nesporné, že zo strany navrhovateľov bolo podaných viacero procesných návrhov s ktorými sa musel súd vyporiadať, vrátane námietky predpojatosti, odvolaní voči poriadkovým pokutám atď., tieto skutočnosti však súvisia len s „efektivitou“ resp. „neefektivitou“ činnosti súdu, ktorý nemôže 7 rokov riešiť len rôzne procesné námietky bez prejednanie merita veci, a táto nečinnosť a neefektívnosť, nemôže zasahovať do práv sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov.

Pokiaľ právny systém dáva účastníkovi - navrhovateľovi možnosť podať neúplné podanie, podávať rôzne námietky a nezmyselné opravné prostriedky, je úlohou súdu, ako orgánu, ktorý aplikuje právo, aby sa s týmito prekážkami rozumne a efektívne vyporiadal, bez toho, aby poškodil právo iného účastníka konania, a to právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov.

- od 26.5.2003 do 9.12.2008 bolo konanie správne prerušené až do skončenia veci vedenej pod č. k. 8C/105/1996 - k tomuto nemáme výhrady

- súd od 9.12.2008 však pokračoval v konaní, pričom napriek tomu, že ubehlo ďalších 7 a pol roka vec nie je meritórne prejednaná, nehovoriac o rozhodnutí vo veci samej.

II. Stanovisko/Vyjadrenie predsedníčky súdu

4. K vyjadreniu predsedníčky súdu uvádzame heslovite nasledovné, keďže vyjadrenie čiastočne kopíruje stanovisko konajúcej sudkyne:

4.1 Právna a skutková zložitosť:

Po právnej stránke nie je možné súhlasiť so záverom, že ide o stredne zložitú vec, ide o pomerne jednoduchú žalobu na plnenie titulom náhrady škody za užívanie cudzej veci. Právna otázka je pomerne simplicítna, aj keď rozhodnutie vyžaduje nacenenie škody znalcom, nejde o skutočnosť, ktorá by komplikovala otázku právneho posúdenia.

Po skutkovej stránke sám súd konštatoval, že prejudiciálna otázka bola riešená v inom konaní, čiže nezaťažovala súd v tomto konaní. Iné skutkové zložitosti veci uvedené neboli.

Iné okolnosti prejednávanej veci/prekážky v postupe súdu: Súd poukázal na potrebu prerušenia konania, z dôvodu posúdenia otázky vlastníckeho práva v inom konaní. Ide

o skutočnosť, ktorá nespôsobuje právnu či skutkovú zložitost' veci, táto skutočnosť má dopad na nutnosť prerušenia konania. Súdu sa týmto posúdenie veci nekomplikuje, naopak zjednodušuje, keďže rozhodujúca otázka sa rieši v inom konaní, iným sudcom.

4.2. OS DS ďalej (...) fakticky poukazuje na prekážky v postupe súdu, pričom

- nesprávne uvádza, že konanie bolo prerušené od roku 10.4.2007 (zrejme sa má na mysli rok 1997), keďže k prerušeniu konania došlo až v roku 2003, a to bez ohľadu na to, aký mal súd v roku 1997 zámer, či úmysel

- v bode 7 sú uvedené ďalšie prekážky, ktoré vznikli fakticky všetky z príčin na strane navrhovateľov, a ktoré je možné zaradiť pod neefektívnu činnosť súdu

4.3 Predsedníčka súdu záverom dodala, že žiada, aby ÚS SR prihliadol na tú skutočnosť, že tunajší súd patrí dlhodobo medzi súdy najviac zaťažené, s najväčším nápadom veci na jedného sudcu.

III. Záver

5. Záverom si sťažovateľka dovoľuje uviesť, že v plnom rozsahu zotráva na podanej ústavnej sťažnosti, pričom osobitne dáva do pozornosti ústavného súdu:

- jednak už opakovane uvedenú celkovú dĺžku konania, aktuálne 19 a pol roka, ktorá je aj bez ďalšieho nezlučiteľná s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy i právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Je nesporné, že v súdnom konaní sú priamym garantom práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov bežné súdy, pričom z pohľadu porušenia práv sťažovateľky nemôže obstať argumentácia o vyťaženosti súdu, či obštrukciách navrhovateľa v konaní

- skutočnosťou, že nejde o vec právne a skutkovo zložitú, pričom sťažovateľka žiadnym relevantným spôsobom neprispela k prieťahom v konaní

- navyac zdôrazňujeme, že typickým príkladom nečinnosti je aj posledné obdobie od roku 2008, kedy súd formálne pokračoval v konaní, avšak bez akéhokoľvek efektu, čo sa týka meritórneho a vecného prejednanie či prípadne rozhodnutia vo veci samej - súd nekoná.

6. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujeme, aby ústavný súd(...) bez nariadenia pojednávania /§ 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z./, kedy sa sťažovateľ týmto zároveň vzdáva práva na ústne prejednanie veci rozhodol, že:

Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Dunajskej Strede v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/171/1996 porušené bolo.

Okresnému súdu v Dunajskej Strede sa prikazuje, aby v konaní vedenom 9C/171/1996 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 9.000 €, ktoré je Okresný súd Dunajská Streda povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia(...)

Sťažovateľovi priznáva úhradu trov konania v sume 522,79 €, ktoré je Okresný súd Dunajská Streda povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Miroslava Pekára(...) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9 C 171/96:

Dňa 30. septembra 1996 podali [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“) a jeho manželka [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľka“, spolu len „navrhovatelia“) na okresnom súde proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporkyňa“), žalobný návrh „na vypratanie nehnuteľností a zákaze užívania nehnuteľností“ (ktorý bol dodatočne zmenený „na zaplatenie nájomného a odškodnenia“).

Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 C 171/96 a pridelená na prerokovanie a rozhodnutie JUDr. Alici Vörösovej.

Dňa 2. októbra 1996 súd vyzval navrhovateľov, aby „*opravili svoje podanie*“.

Dňa 4. októbra 1996 navrhovatelia reagovali na výzvu okresného súdu, avšak svoj návrh neopravili podľa jeho výzvy.

Dňa 7. októbra 1996 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 22. október 1996.

Dňa 22. októbra 1996 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol žalobný návrh späťvzatý s tým, že bude opätovne podaný „*po právoplatnom skončení veci č. k. 8C 135/95*“, a preto okresný súd uznesením sp. zn. 9 C 171/96 konanie zastavil.

Dňa 31. októbra 1996 bolo okresnému súdu doručené odvolanie navrhovateľov proti uvedenému uzneseniu.

Dňa 21. novembra 1996 sa odporkyňa písomne vyjadrila k podanému odvolaniu.

Dňa 8. januára 1997 bol spis predložený Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „*krajský súd*“), aby rozhodol o opravnom prostriedku navrhovateľov.

Dňa 20. januára 1997 krajský súd uznesením č. k. 5 Co 4/97-32 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 31. januára 1997 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 3. marca 1997 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 13. marec 1997.

Dňa 12. marca 1997 navrhovatelia ospravedlnili svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní.

Dňa 13. marca 1997 bolo pojednávanie odročené na 10. apríl 1997.

Dňa 8. apríla 1997 navrhovatelia podali voči zákonnej sudkyňi námietku zaujatosti s tým, že dôvody svojich námietok konkretizujú dodatočne.

Dňa 10. apríla 1997 bolo pojednávanie vzhľadom na vznesenú námietku zaujatosti odročené na neurčito, pričom okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-47 uložil navrhovateľom poriadkovú pokutu za „*hrubo urážlivé podanie voči sudkyňi*“.

Dňa 22. apríla 1997 navrhovatelia podali odvolanie proti uvedenému uzneseniu.

Dňa 30. apríla 1997 bolo súdu doručené odôvodnenie námietok zaujatosti, ktoré podali navrhovatelia.

Dňa 6. mája 1997 sa zákonná sudkyňa písomne vyjadrila k námietke zaujatosti.

Dňa 28. mája 1997 súd zaslal právnej zástupkyňi odporkyne odvolanie navrhovateľov proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty na vyjadrenie. Zásielka bola súdu opakovane vrátená bez doručenia s tým, že adresát je neznámy.

Dňa 7. júla 1997 súd znovu zaslal právnej zástupkyňi odporkyne odvolanie navrhovateľov proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty na vyjadrenie. Zásielku sa však nepodarilo doručiť.

Dňa 6. augusta 1997 súd vyzval odporkyňu, aby oznámila, či ju ešte právne zastupuje advokátka [REDAKOVANÉ].

Dňa 2. septembra 1997 sa okresný súd opäť pokúsil doručiť uvedenú výzvu právnej zástupkyňi odporkyne, pretože odporkyňa nereagovala na výzvu.

Dňa 8. októbra 1997 okresný súd znovu vyzval odporkyňu, aby oznámila, či ju ešte právne zastupuje advokátka [REDAKOVANÉ].

Dňa 13. novembra 1997 okresný súd opakovane vyzval odporkyňu, aby oznámila, či ju ešte právne zastupuje advokátka [REDAKOVANÉ].

Dňa 30. decembra 1997 po úradnom zistení novej adresy advokátky bolo právnej zástupkyňi odporkyne doručené odvolanie navrhovateľov na vyjadrenie.

Dňa 11. februára 1998 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o opravnom prostriedku a o námietke zaujatosti navrhovateľov.

Dňa 19. februára 1998 krajský súd uznesením č. k. 5 Nc 5/98-75 nevyhlásil zákonnú sudkyňu z prerokovania a rozhodovania danej veci, uznesením č. k. 5 Nc 5/98-77 zrušil napadnuté uznesenie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 31. marca 1998 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 1. apríla 1998 a 4. mája 1998 sa okresný súd opakovane pokúsil doručiť uvedené uznesenia právnej zástupkyňi odporkyne, ktorá však zásielky nepreberala.

Dňa 5. mája 1998 navrhovatelia podali dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 5 Nc 5/98-75 o nevyhlásení zákonnej sudkyne.

Dňa 11. júna 1998 súd vyzval navrhovateľov „na odstránenie hrubých chýb“ svojho dovolania.

Dňa 16. júna 1998 navrhovatelia prostredníctvom svojej splnomocnenej právnej zástupkyne reagovali na uvedenú výzvu súdu.

Dňa 22. júna 1998 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľov, aby „opravila“ podané dovolanie.

Dňa 30. júna 1998 právna zástupkyňa navrhovateľov reagovala na uvedenú výzvu súdu.

Dňa 23. septembra 1998 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-95 uložil navrhovateľom poriadkovú pokutu za „*hrubo urážlivé podanie voči sudkyňi*“.

Dňa 24. novembra 1998 navrhovatelia podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C 171/96-95 a zároveň požiadali o odpustenie poriadkovej pokuty.

Dňa 11. marca 1999 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní navrhovateľov.

Dňa 18. marca 1999 krajský súd uznesením č. k. 5 Co 155/99-114 napadnuté uznesenie okresného súdu o poriadkovej pokute potvrdil.

Dňa 14. apríla 1999 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 22. apríla 1999 navrhovatelia požiadali okresný súd o odpustenie poriadkovej pokuty.

Dňa 17. mája 1999 okresný súd navrhovateľom oznámil, že o ich žiadosti o odpustenie poriadkovej lehoty bude rozhodovať až po skončení konania.

Dňa 11. júna 1999 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní navrhovateľov.

Dňa 29. septembra 1999 najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo 80/99-125 konanie o dovolaní navrhovateľov zastavil, pretože „*nebola naplnená podmienka funkčnej príslušnosti*“.

Dňa 26. novembra 1999 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 6. decembra 1999 bolo uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 80/99-125 doručované účastníkom konania.

Dňa 5. januára 2000 bolo uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 80/99-125 doručované navrhovateľovi, pretože skôr zásielku neprevzal.

Dňa 4. februára 2000 okresný súd vyzval navrhovateľov, aby oznámili, či trvajú na podanom návrhu.

Dňa 12. februára 2000 navrhovatelia oznámili súdu, že trvajú na podanom návrhu.

Dňa 2. marca 2000 bola upravená kancelária okresného súdu na pripojenie spisu sp. zn. 4 C 204/96 a od uvedeného dátumu bol spis pravidelne uložený na lehotu na účely sledovania stavu konania sp. zn. 4 C 204/96. Účastníci konania „boli vedomí prekážky postupu konania, ktorá spočívala v súbežne prebiehajúcim konaní vedenom pod sp. zn. 4C/204/1996 od výsledku ktorého záviselo rozhodovanie sporu vedeného pod sp. zn. 9C/171/1996“. Záznamy o sledovaní stavu uvedeného konania sú z 31. mája 2000, 20. júla 2000, 30. októbra 2000, 31. januára 2001, 4. júla 2001, 5. novembra 2001, 1. februára 2002 a 3. júna 2002.

Dňa 6. júna 2002 navrhovatelia svoj žalobný návrh čiastočne vzali späť (v časti petitu na vypratanie pozemkov).

Dňa 22. júna 2002 okresný súd doručil upravený návrh navrhovateľov odporkyni na vyjadrenie.

Dňa 9. septembra 2002 odporkyňa reagovala na upravený návrh.

Dňa 12. septembra 2002 okresný súd doručil upravený návrh aj právnej zástupkyni odporkyne na vyjadrenie.

Dňa 4. októbra 2002 právna zástupkyňa odporkyne reagovala na upravený návrh.

Dňa 9. októbra 2002 bol spis uložený „na lehotu“ na účely vyžiadania spisu sp. zn. 4 C 204/96.

Dňa 4. marca 2003 sa zisťoval stav konania vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96.

Dňa 26. mája 2003 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-160 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 204/96.

Dňa 13. januára 2004 navrhovatelia podali súdu návrh na vylúčenie zákonnej sudkyne z prerokovávania a rozhodovania veci.

Dňa 20. februára 2004 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o návrhu navrhovateľov na vylúčenie sudkyne.

Dňa 5. mája 2004 bol spis vrátený okresnému súdu ako predčasne predložený, pretože podanie navrhovateľa je neúplné.

Dňa 7. mája 2004 súd vyzval navrhovateľov „na odstránenie väd“ svojho podania.

Dňa 16. júna 2004 okresný súd urgoval navrhovateľov, aby odstránili nedostatky svojho podania.

Dňa 13. augusta 2004 okresný súd urgoval navrhovateľov, aby odstránili nedostatky svojho podania pod následkom uloženia poriadkovej pokuty.

Dňa 27. septembra 2004 bol úpravou daný pokyn kancelárii okresného súdu na zistenie stavu konania a pripojenie spisu sp. zn. 4 C 204/96 a od uvedeného dátumu bol spis pravidelne uložený na lehotu na účely sledovania stavu konania sp. zn. 4 C 204/96. Záznamy o sledovaní stavu uvedeného konania sú zo 4. januára 2005, 29. februára 2005, 30. marca 2005, 29. apríla 2005, 1. júna 2005, 4. júla 2005, 1. augusta 2005, 5. septembra 2005, 8. novembra 2005 a 11. januára 2006.

Dňa 25. septembra 2006 zákonná sudkyňa vo svojom prípise navrhla, „*aby(...) bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci*“.

Dňa 3. októbra 2006 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o námietke predpojatosti.

Dňa 12. októbra 2006 krajský súd uznesením č. k. 9 NcC 21/06-202 nevyhlásil zákonnú sudkyňu z prerokovávania a rozhodovania danej veci.

Dňa 16. novembra 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 4. decembra 2008 bola do spisu založená kópia rozsudku krajského súdu sp. zn. 24 Co 50/08 z 8. októbra 2008 (s vyznačením právoplatnosti), ktorým bol zmenený rozsudok okresného súdu sp. zn. 4 C 204/96 z 12. decembra 2007.

Dňa 9. decembra 2008 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-225 rozhodol, že „*pokračuje v konaní, ktoré je vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 9C/171/1996*“. V rovnaký deň súd uznesením č. k. 9 C 171/96-226 konanie „*čiastočne zastavil*“, uznesením č. k. 9 C 171/96-227 pripustil zmenu petitu návrhu a uznesením č. k. 9 C 171/96-228 vyzval navrhovateľa a jeho právneho zástupcu, aby v určenej lehote „*doplnil a opravil svoje podanie*“. Uvedené uznesenia nadobudli právoplatnosť 3. februára 2009.

Dňa 9. decembra 2008 okresný súd tiež vyzval právnu zástupkyňu odporkyne na predloženie dôkazov, bol urobený dopyt na Stavebné bytové družstvo [REDAKOVANÉ] a na Podnik bytového hospodárstva mesta [REDAKOVANÉ] na zistenie výšky obvyklého nájmu za určité obdobie a na konkrétnu nehnuteľnosť.

Dňa 26. januára 2009 Stavebné bytové družstvo [REDAKOVANÉ] a Podnik bytového hospodárstva mesta [REDAKOVANÉ] reagovali na výzvu súdu.

Dňa 5. februára 2009 právny zástupca navrhovateľov reagoval na ostatnú výzvu okresného súdu a založil do spisu potvrdenie realitnej kancelárie Reality - Samba na preukázanie obvyklého nájomného v rozhodnom období.

Dňa 11. februára 2009 navrhovatelia navrhli spojiť veci vedené na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 105/1996 s predmetným konaním. Zároveň súdu oznámili, že odporkyňa 5. júna 2006 zomrela.

Dňa 18. februára 2009 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-264 uložil navrhovateľom povinnosť uhradiť súdne poplatky za rozšírený návrh, ďalej súd požiadal o pripojenie dedičského spisu zn. 13 D 417/2006 po neb. odporkyni. Následne boli relevantné písomnosti doručené dedičom odporkyne.

Dňa 23. februára 2009 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-265 voči odporcovi v 1. rade [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca 1“) a v 2. rade [REDAKOVANÉ], teda sťažovateľke, pripustil zmenu petitu návrhu.

Dňa 5. marca 2009 sťažovateľka odpovedala na výzvu súdu, že sa k veci nevie vyjadriť, keďže od roku 1988 býva v Českej republike.

Dňa 6. marca 2009 navrhovatelia podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C 171/96-264 a oznámili, že „*dom bol odporcami vypratany*“.

Dňa 9. marca 2009 navrhovatelia vyčíslili výšku uplatneného nájomného a bezdôvodného obohatenia.

Dňa 10. marca 2009 bolo stanovisko sťažovateľky doručené ostatným účastníkom konania, zároveň bol odporca 1 vyzvaný, aby sa vyjadril k obsahu žalobného návrhu.

Dňa 12. marca 2009 súd zaslal písomné vyčíslenie výšky nájomného a bezdôvodného obohatenia odporcom na zaujatie stanoviska.

Dňa 24. marca 2009 súd zaslal odvolanie navrhovateľov odporcom na vyjadrenie.

Dňa 25. marca 2009 sťažovateľka požiadala okresný súd o bezplatnú právnu pomoc.

Dňa 7. apríla 2009 súd vyzval sťažovateľku, aby zdokladovala svoje majetkové a zárobné pomery.

Dňa 22. apríla 2009 sťažovateľka zdokladovala svoje majetkové a zárobné pomery.

Dňa 7. mája 2009 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-308 ustanovil sťažovateľke právnu zástupkyňu.

Dňa 12. mája 2009 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-312 oslobodil sťažovateľku od povinnosti platiť súdne poplatky.

Dňa 2. júna 2009 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o opravnom prostriedku navrhovateľa.

Dňa 25. júna 2009 ustanovená právna zástupkyňa sťažovateľky podala odvolanie proti uznesením č. k. 9 C 171/96-308. Namietala, že zo zdravotných dôvodov nie je schopná poskytnúť sťažovateľke právnu pomoc.

Dňa 26. augusta 2009 krajský súd uznesením č. k. 23 Co 230/09-319 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil.

Dňa 21. septembra 2009 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 2. septembra 2009 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-332 zrušil svoje skoršie uznesenie č. k. 9 C 171/96-308 a ustanovil sťažovateľke nového právneho zástupcu.

Dňa 7. decembra 2009 sa právny zástupca sťažovateľky písomne vyjadril k žalobnému návrhu.

Dňa 9. decembra 2009 súd zaslal vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky navrhovateľom.

Dňa 3. februára 2010 súd požiadal kanceláriu o predloženie všetkých spisov, ktoré sa týkajú účastníkov konania na účely ich možného spojenia. Vzhľadom na to, že jeden súvisiaci spis sp. zn. 8 C 105/1996 sa nachádzal na odvolacom súde, k realizácii tejto žiadosti došlo 18. marca 2010.

Dňa 6. mája 2010 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-349 prerušil konanie až do právoplatného skončenia odvolacieho konania vo veci o zaplatenie súdneho poplatku za rozšírený návrh.

Dňa 28. mája 2010 navrhovatelia podali odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu.

Dňa 4. júna 2010 okresný súd zaslal odvolanie navrhovateľov odporcom na vyjadrenie.

Dňa 14. júna 2010 bolo súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu navrhovateľov.

Dňa 14. júla 2010 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o ostatnom odvolaní navrhovateľov.

Dňa 26. októbra 2010 krajský súd uznesením č. k. 23 Co 230/09-319 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil.

Dňa 4. novembra 2010 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 13. decembra 2010 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-381 spojil na spoločné konanie veci vedené na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 171/96 a sp. zn. 8 C 105/1996 s tým, že vo veci naďalej bude konať pod sp. zn. 9 C 171/96. Následne došlo k doručovaniu tohto uznesenia účastníkom konania, ktorým sa ako odporca 3 stala aj Slovenská republika, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len „odporca 3“ alebo „Slovenský pozemkový fond“).

Dňa 3. februára 2011 bol pripojený spis sp. zn. 8 C 105/1996.

Dňa 15. marca 2011 sa právny zástupca sťažovateľky vyjadril k žalobným návrhom po spojení vecí, vyjadrenie bolo doručené účastníkom konania.

Dňa 29. apríla 2011 bol spis zaslaný na žiadosť zástupkyne Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“).

Dňa 1. júla 2011 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 20. júla 2011 okresný súd vyzval navrhovateľov „na vyšpecifikovanie úplného petitu návrhu“.

Dňa 16. augusta 2011 navrhovatelia doručili okresnému súdu „vyšpecifikáciu úplného petitu návrhu“, ako aj vyjadrenie k písomnému stanovisku sťažovateľky.

Dňa 24. augusta 2011 okresný súd „vyšpecifikáciu úplného petitu návrhu“ navrhovateľov zaslal na vyjadrenie ostatným účastníkom konania.

Dňa 27. septembra 2011 sa sťažovateľka vyjadrila k vyšpecifikovaniu úplného petitu.

Dňa 27. decembra 2011 odporca prostredníctvom e-mailu požiadal súd o predĺženie lehoty na vyjadrenie k zaslaným podaniam do 13. januára 2012.

Dňa 5. januára 2012 Obvodné oddelenie Policajného zboru Bratislava Petržalka – juh oznámilo okresnému súdu, že zásielku sa odporcovi nepodarilo doručiť.

Dňa 27. februára 2012 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-437 vyzval navrhovateľov, aby do 15 dní od doručenia tohto uznesenia „doplnili svoje neurčité, nejasné a nezrozumiteľné podanie zo dňa 16.08.2011“.

Dňa 5. apríla 2012 navrhovatelia doručili súdu spresnenie svojho návrhu, ktoré bolo zaslané ostatným účastníkom konania.

Dňa 15. mája 2012 okresný súd vyzval navrhovateľov, aby doplnili aj svoj už spresnený návrh (napr. o svoje podpisy).

Dňa 12. júna 2012 navrhovatelia doručili okresnému súdu doplnenie špecifikácie úplného petitu návrhu, čiastočné späťvzatie návrhu a vylúčenie návrhu na samostatné konanie.

Dňa 6. júla 2012 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-456 „*konanie čo do sumy 1.654,88 EUR a v časti úrokov z omeškania(...)*“ zastavil. V rovnaký deň okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-459 pripustil zmenu petitu návrhu. Následne boli uvedené uznesenia doručované účastníkom konania.

Dňa 28. novembra 2012 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-456 nariadil vo veci dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností. Znalecký posudok mala vypracovať [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].

Dňa 27. februára 2012 navrhovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o nariadení znaleckého dokazovania a taktiež požiadali súd o oslobodenie od povinnosti platiť súdny poplatok.

Dňa 5. marca 2013 súd vyzval navrhovateľov, aby zdokladovali svoje majetkové, zárobkové a sociálne pomery. V rovnaký deň vyzval aj Geodetický a kartografický ústav, aby oznámil, či eviduje nehnuteľnosti vo vlastníctve navrhovateľov.

Dňa 20. marca 2013 Geodetický a kartografický ústav reagoval na výzvu súdu.

Dňa 8. apríla 2013 navrhovatelia predložili okresnému súdu „*vyžiadané dokumenty na oslobodenie od súdnych poplatkov*“.

Dňa 15. apríla 2013 sa právny zástupca sťažovateľky vyjadril k nariadeniu znaleckého dokazovania.

Dňa 16. apríla 2013 okresný súd e-mailom požiadal navrhovateľov, aby svoje písomnosti (s ktorými dokladujú majetkové, sociálne a zárobkové pomery) predložené v cudzom jazyku zaslali v jazyku slovenskom.

Dňa 17. apríla 2013 navrhovatelia reagovali na uvedenú výzvu súdu a svoje písomnosti zaslali aj v slovenskom jazyku.

Dňa 12. júna 2013 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-550 nepriznal navrhovateľom oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 30. augusta 2013 navrhovatelia podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C 171/96-550.

Dňa 24. septembra 2013 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaniach navrhovateľov.

Dňa 28. novembra 2013 krajský súd uznesením č. k. 9 Co 323/2013-582 odvolanie navrhovateľov proti uzneseniu o nariadení znaleckého dokazovania odmietol a uznesením č. k. 9 Co 323/2013-585 odvolanie navrhovateľov proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov potvrdil.

Dňa 23. decembra 2013 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 9. januára 2014 boli uvedené uznesenia krajského súdu doručované účastníkom konania.

Dňa 24. marca 2014 bol spis doručený ustanovenej znalkyni na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 2. mája 2014 znalkyňa požiadala súd o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku zo zdravotných dôvodov.

Dňa 9. mája 2014 okresný súd sa informoval u znalkyni na predpokladaný termín vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 10. júna 2014 bol vyhotovený úradný záznam z telefonického rozhovoru so znalkyňou, ktorá prisľúbila, že do konca roku 2014 predloží vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 5. septembra 2014 okresný súd urgoval znalkyňu s vypracovaním znaleckého posudku.

Dňa 9. septembra 2014 ustanovená znalkyňa písomne odmietla vykonanie znaleckého posudku.

Dňa 24. septembra 2014 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-607 zrušil svoje uznesenie o ustanovení znalca „v časti určenia osoby znalca: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“ a za znalca ustanovil „znalkyňu z odboru ekonómia a manažment, odvetvie účtovníctvo: [REDAKOVANÉ]“. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 14. októbra 2014.

Dňa 12. novembra 2014 bol spis zaslaný znalkyni [REDAKOVANÉ], ktorá mala vyhotoviť znalecký posudok do 60 dní od doručenia spisového materiálu.

Dňa 2. januára 2015 znalkyňa [REDAKOVANÉ] požiadala súd o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku, pričom si určila dátum predloženia posudku k 31. máju 2015.

Dňa 12. januára 2015 okresný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či súhlasia s predĺžením lehoty na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 23. januára 2015 právny zástupca sťažovateľky oznámil súdu, že „*nie je v našej kompetencii posudzovať predmetnú žiadosť*“ a právny zástupca navrhovateľov 29. januára 2015 oznámil, že súhlasia „*s predĺžením lehoty pre znalca*“.

Dňa 10. marca 2015 predsedníčka okresného súdu vyzvala znalkyňu [REDAKOVANÉ] o urýchlené vyhotovenie znaleckého posudku.

Dňa 26. marca 2015 znalkyňa [REDAKOVANÉ] doručila okresnému súdu vyjadrenie k vypracovaniu znaleckého posudku - odmietnutie z dôvodu, že znalecký posudok má vyhotoviť znalec z odboru stavebníctva.

Dňa 2. apríla 2015 znalkyňa [REDAKOVANÉ] vrátila súdu spis.

Dňa 8. apríla 2015 okresný súd požiadal ministerstvo spravodlivosti o usmernenie: „*znalec ktorého odboru je kompetentný vyhotoviť v predmetnej veci znalecký posudok*“.

Dňa 6. mája 2015 okresný súd dopytoval viacerých znalcov z odboru stavebníctva, ktorých oboznámil s predmetom znaleckého dokazovania a pýtal sa ich, či súhlasia s tým, aby ich súd ustanovil za znalca v danej veci a v akom časovom horizonte sú schopní vypracovať predmetný znalecký posudok.

Dňa 11. mája 2015 bolo okresnému súdu doručené stanovisko ministerstva spravodlivosti k danej problematike.

Dňa 13. mája 2015 znalkyňa [REDAKOVANÉ] oznámila súdu, že predmetný znalecký posudok je schopná vyhotoviť v lehote 15 dní.

Dňa 1. júna 2015 okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-690 zrušil svoje uznesenie ktorým za znalkyňu ustanovil [REDAKOVANÉ] a za znalkyňu ustanovil [REDAKOVANÉ], ktorá bola povinná vyhotoviť znalecký posudok do 40 dní od doručenia spisového materiálu. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 16. júna 2015.

Dňa 15. júla 2015 znalkyňa [REDAKOVANÉ] prevzala spisový materiál.

Dňa 26. augusta 2015 znalkyňa [REDAKOVANÉ] oznámila okresnému súdu, že 11. septembra 2015 mala realizovať miestnu obhliadku, ktorá však bola neúspešná, pretože navrhovatelia neprevzali oznámenie o konaní miestnej obhliadky.

Dňa 8. októbra 2015 znalkyňa oznámila druhý termín miestnej obhliadky, ktorá sa mala konať 17. októbra 2015.

Dňa 24. novembra 2015 na dopyt súdu znalkyňa [REDAKOVANÉ] uviedla, že bola dočasne práceneschopná a z toho dôvodu došlo k časovému sklzu v súvislosti s predložením vypracovaného znaleckého posudku, o čom predložila aj lekársku správu a žiadala o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 26. januára 2016 sa súd znovu dopytoval v súvislosti s vyhotovením znaleckého posudku. Znalkyňa uviedla, že znalecký posudok môže predložiť až po dodaní údajov z Mestského úradu v [REDAKOVANÉ], ktoré potrebuje zapracovať.

Dňa 8. februára 2016 sa súd opätovne dopytoval v súvislosti s predložením znaleckého posudku, znalkyňa uviedla, že ho predloží začiatkom ďalšieho týždňa.

Dňa 19. februára 2016 znalkyňa [REDAKOVANÉ] doručila okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok č. 002/2016.

Dňa 23. februára 2016 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 14. apríl 2016, pričom spolu s pozvánkou na pojednávanie bola účastníkom konania adresovaná výzva na vyjadrenie k znaleckému posudku.

Dňa 29. februára 2016 okresný súd vyzval navrhovateľov, aby predložili „*vyšpecifikovaný petit návrhu, čo do výšky požadovanej sumy, čo do úrokov z omeškania za jednotlivé obdobia so zameraním sa na vyhotovený znalecký posudok*“.

Dňa 17. marca 2016 sa sťažovateľka vyjadrila k znaleckému posudku.

Dňa 11. apríla 2016 navrhovateľ reagoval na ostatnú výzvu okresného súdu.

Dňa 14. apríla 2016 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 5. máj 2016. V uvedený deň okresný súd uznesením č. k. 9 C 171/96-909 zastavil konanie voči odporcovi 3, uznesením č. k. 9 C 171/96-911 konanie voči odporcom 1 a 2 čiastočne zastavil a uznesením č. k. 9 C 171/96-913 „*návrh vo zvyšku voči odporcom v 1. a 2. rade*“ zastavil s tým, že o trovách konania rozhodne neskôr.

Dňa 20. apríla 2016 sťažovateľka zaslala okresnému súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 27. apríla 2016 navrhovatelia doručili okresnému súdu svoj záverečný návrh.

Dňa 28. apríla 2016 navrhovateľka požiadala súd o vrátenie súdneho poplatku s príslušenstvom.

Dňa 2. mája 2016 navrhovateľ zaujal písomné stanovisko k ostatnému vyjadreniu sťažovateľky.

Dňa 3. mája 2016 navrhovateľ podal návrh na vrátenie súdneho poplatku. V rovnaký deň sa odporca 1 vyjadril k žalobnému návrhu.

Dňa 5. mája 2016 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 9 C 171/96-974.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu pôvodne v konaní „o vypratanie nehnuteľností a zákaze užívania nehnuteľností“ a neskôr „o úhradu dlžného nájomného a náhrada škody“ vedenom pod sp. zn. 9 C 171/96 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky (ako odporkyne) na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd vo vzťahu k posudzovanému konaniu akceptuje, že po faktickej stránke ide o veľmi zložitú vec. Faktická zložitosť danej veci spočíva najmä v tom, že existovala úzka väzba s paralelne prebiehajúcim konaním sp. zn. 4 C 204/96, pričom bez právoplatného ukončenia uvedenej súvisiacej veci nebolo možné v napadnutom konaní pokračovať (Bečvář a Bečvářová v. Česká republika, rozsudok č. 58358/00 zo 14. 12. 2004). Nebolo totiž v okolnostiach danej veci možné rozhodovať „o úhradu dlžného nájomného a náhradu škody“ vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktorých

vlastníctvo bolo spochybnené určovacou žalobou. Rozhodovanie v napadnutom konaní, v ktorom došlo aj k spojeniu vecí (napadnuté konanie bolo spojené s konaním sp. zn. 8 C 105/1996), bolo po skutkovej stránke nepochybne zložité aj preto, že skutkové posúdenie veci si vyžadovalo úzko odborné poznatky o danej záležitosti, teda ani podľa názoru ústavného súdu vo veci nebolo možné rozhodnúť bez nariadenia znaleckého dokazovania (podobne napr. II. ÚS 30/2013). Okrem uvedeného možno aj pre opakované upresňovanie, menenie a doplňovanie svojho žalobného návrhu navrhovateľmi posudzovanú vec po skutkovej stránke kvalifikovať ako zložitú (Patta v. Česká republika, rozsudok č. 12605/06 z 18. 4. 2006). Na uvedené veľmi zložité skutkové okolnosti ústavný súd prihliadol pri určení primeraného finančného zadosťučinenia.

Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že sťažovateľka sa stala účastníčkou napadnutého konania 23. februára 2009. V jej prípade (a v prípade brata sťažovateľky, pozn.) došlo totiž k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene doterajšieho účastníka konania na strane odporcu, a to na základe univerzálnej sukcesie (titulom dedičských práv) vstúpila sťažovateľka v zmysle návrhu navrhovateľov do predmetného konania v tom štádiu, v akom sa nachádzalo pred zmenou účastníkov konania. V prípade sťažovateľky teda nedošlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, ale k sukcesii do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu (m. m. I. ÚS 52/01). Aj s prihliadnutím na tento záver ústavný súd nemal pochybnosť, že sťažovateľka môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných priťahov aj pre štádium konania, ktoré predchádzalo tejto zmene, avšak ústavný súd za týchto okolností v rámci druhého kritéria skúmal aj správanie právnej predchodkyne (pôvodnej odporkyne) v napadnutom konaní a dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania bola vyvolaná sčasti aj správaním právnej predchodkyne (jej právnej zástupkyne) sťažovateľky. Právna predchodkyňa sťažovateľky a jej právna zástupkyňa totiž v období od 28. mája 1997 do 30. decembra 1997 a neskôr aj v osobitných prípadoch (napr. 1. apríla 1998), teda minimálne sedem mesiacov nespolupracovali s okresným súdom, pretože nepreberali zásielky od okresného súdu,

pričom si museli byť vedomé toho, že takéto úkony spôsobujú predĺženie priebehu konania (m. m. I. ÚS 31/01). Na dĺžku napadnutého konania mala negatívny vplyv aj skutočnosť, že okresný súd bol o úmrtí pôvodnej odporkyne informovaný až 11. februára 2009, hoci k jej úmrtiu došlo 5. júna 2006. Ako to uvádza právny zástupca sťažovateľky, skutočne neexistuje žiadna právna povinnosť, „*ktorá by právnenému nástupcovi na strane žalovaných (t. z. pri pasívnom spore) ukladala povinnosť, doslova prihlásiť sa do konania, resp. oznámiť svoje právne nástupníctvo*“, avšak sťažovateľka si musela byť vedomá toho, že v prípade jej pasivity taktiež prispieva k predĺženiu konania, hoci je nesporné (pozri chronológiu v bode II tohto nálezu), že „*o priebehu sporu mala vedomosť nielen od času, kedy vstúpila do konania ale keď jej boli zaslané písomnosti, ale aj z konania, kedy ako dedičia vypratali spornú nehnuteľnosť (30.09.2007).*“

Na uvedené správanie právnej predchodkyne sťažovateľky a najmä jej právnej zástupkyne, ale aj samotnej sťažovateľky ústavný súd nemohol neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadošťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že takmer dvadsaťročné celkové trvanie napadnutého konania je už samo osebe neprimerané, aj keď sa predmetný spis cca poldruha roka nachádzal na krajskom súde, pol roka na najvyššom súde a tri mesiace na ministerstve spravodlivosti, toto obdobie nemožno pričítať na vrub okresnému súdu. Okrem uvedeného účastníci konania si „*boli vedomí prekážky postupu konania, ktorá spočívala v súbežne prebiehajúcim konaní vedenom pod sp. zn. 4C/204/1996*“, a preto rešpektovali, že napadnuté konanie bolo od 2. marca 2000 do 22. júna 2002 (dva roky a tri mesiace) fakticky prerušené, pretože úzko súvisí s neukončeným uvedeným sporovým konaním, a od 26. mája 2003 do 9. decembra 2008 (päť rokov a sedem mesiacov) bolo napadnuté konanie aj právoplatným uznesením č. k. 9 C 171/96-160 prerušené. Podľa konštantnej judikatúry pritom ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu, tak ako to je v prípade prerušenia konania, neposudzuje v zásade ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 3/00, I. ÚS 78/02, III. ÚS 42/02). Na strane okresného súdu teda minimálne 10 rokov existovala tolerovateľná prekážka jeho postupu, ktorá spočívala jednak v prerušenom konaní (počas ktorého okresný súd pravidelne sledoval stav súvisiaceho konania sp. zn.

4 C 204/96) a tiež v tom, že okresný súd z dôvodu využitia právnych prostriedkov nápravy účastníkmi konania nemal k dispozícii predmetný spis.

Významnejšiu nečinnosť počas celého trvania napadnutého konania nemožno pričítať okresnému súdu. Ústavný súd však v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Okresný súd síce využil aj prostriedky nápravy (poriadkové pokuty) za obštrukčné postupy a urážlivé podania navrhovateľov, avšak nebol už celkom dôsledný pri nečinnosti a nekorektnom postupe ustanovených znalcov, pričom všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 Občianskeho súdneho poriadku - v tom čase účinného, pozn.), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca (III. ÚS 111/01, IV. ÚS 101/03). V napadnutom konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie 28. novembra 2012 a vypracovaný znalecký posudok bol predložený súdu 19. februára 2016. V poradí prvá znalkyňa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] prevzala súdny spis 24. marca 2014, ktorý okresnému súdu vrátila 9. septembra 2014 s tým, že odmieta vypracovať znalecký posudok zo zdravotných dôvodov. Pravdou je, že uloženie poriadkovej pokuty znalkyni by bolo v danom prípade prísne a vzhľadom na jej zdravotný stav neadekvátne. Znalkyňa [REDAKOVANÉ] prevzala spis 12. novembra 2014 a okresnému súdu vrátila 2. apríla 2015 bez vypracovania znaleckého posudku, teda štyri mesiace potrebovala na to, aby zistila, že znalecký posudok má vyhotoviť znalec z odboru stavebníctva. Takýto postup znalkyne zo strany okresného súdu už nemusel byť tolerovaný. Napokon znalkyňa [REDAKOVANÉ] prevzala súdny spis 15. júla 2015, pričom znalecký posudok mala vypracovať do 40 dní od prevzatia spisu, teda do 4. septembra 2015. Až 24. novembra 2015 sa znalkyňa ospravedlnila, že bola dočasne práceneschopná, a požiadala o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku, ktorý napokon predložila súdu 19. februára 2016.

Okresný súd ani v tomto prípade nevyužil prostriedky nápravy, ktoré k dispozícii mal podľa aktuálnych procesných predpisov, a preto určitým spôsobom prispel k tomu, že dĺžku napadnutého konania už z pohľadu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nebolo možné tolerovať. Uvedená neefektívna činnosť okresného súdu by sama osebe nemusela nadobudnúť charakter zbytočných prietáhov, avšak v kontexte neobvykle dlhého trvania napadnutého konania už nie je ospravedliteľná, pretože nie vždy sa vykonávali vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa účastníci konania, a teda aj sťažovateľka v predmetnej veci nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej neefektívnej činnosti, a teda k zbytočným prietahom pritom došlo aj v dôsledku zložitosti veci a v dôsledku správania účastníkov, ale aj v dôsledku postupu súdu, napriek tomu, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na tzv. objektívne okolnosti (pozri napr. I. ÚS 119/03). Obranu predsedníčky súdu, podľa ktorej k predĺženiu napadnutého konania došlo aj vzhľadom na „niekoľkoročnú nadmernú zaťaženosť súdu“ (ktorú aj zdokladovala), ani v tejto veci nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03). Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré objektívne nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Pretože vo veci bol 5. mája 2016 vyhlásený rozsudok č. k. 9 C 171/96-974, ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľky podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, a o tomto návrhu sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie vo výške 9 000 € najmä vzhľadom na *„extrémne neprimeranú dĺžku súdneho konania a neistotu v právnom postavení sťažovateľky umocnenú zdravotným stavom (onkologickým ochorením)“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky považuje za primerané vo výške 2 500 €. Ústavný súd pritom prihliadol na to, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03), ako aj na skutkovú zložitost' veci, na správanie sťažovateľky a osobitne na skutočnosť, že sťažovateľka sa stala účastníčkou konania od 23. februára 2009, pričom podľa svojho písomného stanoviska z 5. marca 2009 sa *„k veci nevie vyjadriť, nakoľko od roku 1988 býva v Českej republike“*, teda v období pred uvedeným dátumom ani nemohla pociťovať prirodzene žiadnu ujmu, ktorá by vyplývala zo zbytočných prietáhov v napadnutom konaní. Okrem uvedeného ústavný súd pri určení finančného zadosťučinenia prihliadol aj na to, že okresný súd v posudzovanom konaní 5. mája 2016 vo veci meritórne rozhodol. Ústavný súd však

nemohol neprihliadať aj na to, že v napadnutom konaní už vyslovil porušenie označených práv nálezom č. k. II. ÚS 78/06-48 z 24. mája 2006.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 21. novembra 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 5. apríla 2016). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2016 patrí odmena v sume 143 € a režijný paušál 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 435,66 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 87,13 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 522,79 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2016